

Perské rukavice

DO TEK HISTORIE

HISTORIE RUKAVIC SAHÁ AŽ DO DOB STAROVĚKÝCH ŘÍŠÍ

Doklady o jejich používání pocházejí ze starého Řecka a Říma, také například z Perské říše nebo dávných severských kultur. Ve starověkém Egyptě si je například nasazovali faraoni na znamení svého **výjimečného postavení** a zámožné ženy kvůli ochraně krásy svých rukou.

Tehdejší rukavice měly podobu **jakýchsi sáčků s otvory pro prsty** nebo podobné dnešním palčákům, jež dámy údajně používaly při jídle.

HISTORIE VÝROBY

O výrobě rukavic

tedy o rukavičkářském řemesle jsou dochovány písemné zmínky od dob panování Karla IV. Rukavic se tehdy zhotovovalo velmi malé množství, které byly určeny právě jen pro ty nejprivilegovanější společenské třídy.

Od 18. století začaly vznikat první specializované manufaktury. Dlouhou dobu se však tato část oděvu šila ručně, neexistoval totiž stroj, který by tak jemnou práci zvládl.

Rukavice se navíc často zhotovovaly přímo na míru. S novinkou v oboru přišel v první polovině 19. století francouzský rukavičkářský mistr **Xavier Jouvin z Grenoblu**. Ten dlouhá léta studoval při své práci lidské ruce a jejich variabilitu, až nakonec stanovil přes

30 velikostí lidských rukou.

Začal pak vyrábět rukavice ve velkém. Zákazník si tak vybral velikost, která mu padla. Čím více se postupem času zjednodušovala a zrychlovala velkovýroba rukavic, tím rychleji pronikal tento oděvní doplněk i do světa módy.

FUNKCE RUKAVIC

STAROVĚK

Sloužily jako ochranný prostředek při nepřízni počasí či při **lovu a boji**. Ojedinele také při náboženských obřadech.

STŘEDOVĚK

Staly se výsadou jistých **společenských vrstev**. Praktický účel si rukavice zachovaly v případě středověkých **rytířů**, kteří je používali na turnajích.

12. STOLETÍ

Rukavice přestaly být jen mocenským symbolem, ale tvořily nezbytnou **součást i dámského šatníku**.

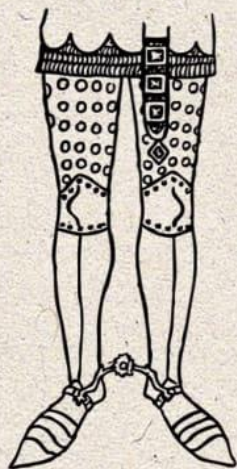
19. STOLETÍ

Staly se neoddělitelnou součástí šatníku vyšších vrstev. Pravidlo pravého gentlemana udávalo, převlékat si rukavice **šestkrát denně**.

JAK TO BYLO DÁL?

Společenské změny následujícího století způsobily, že rukavice odhodily po staletí strádané významy a sloužily **hlavně k práci a ochraně**.

VÝZNAM RUKAVIC

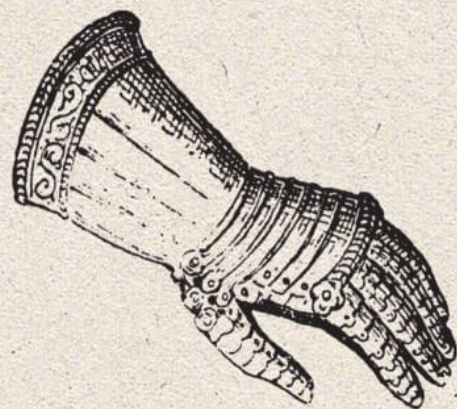

Pokud jste někomu hodili rukavici k nohám, vyzývali jste jej na

SOUBOJ

Když vám podal rukavici rytíř, činil tak na znamení svého

VAZALSTVÍ

Když dostal muž rukavičku od ženy, bylo to na znamení mimořádné

PŘÍZNĚ

Pokud jste darovali rukavici vrchnosti znamenalo to žádost o milost a

SHOVÍAVOST

Ašské rukavice

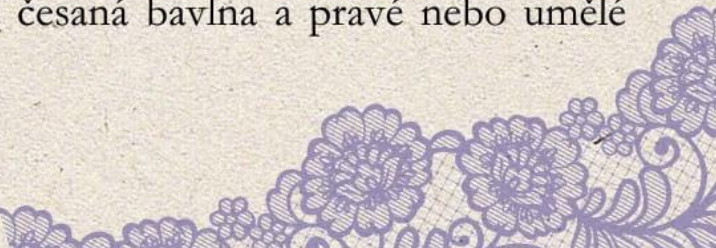
Tovární výroba rukavic se k nám dostala z Anglie přes Francii a Německo již na přelomu 18. a 19. století. Kromě klasických rukavic z kůže se začaly vyrábět rukavice z úpletu, které byly nejvhodnějším materiálem pro svou vysokou pružnost. Střediskem výroby látkových rukavic se v českých zemích stala Aš. Látkové rukavice začaly ašské továrny stávkového zboží vyrábět již ve druhé polovině 18. století.

Po zavedení plochých pletacích strojů vyráběla většina firem i domácí výrobci kromě rukavic látkových i rukavice pletené. Zavedení strojové výroby přineslo ve výrobě rukavic a jejich zpracování nové možnosti. Nápaditost tvůrců, rozsah vzorů, zdobení a použití různých materiálů a technologií je bez hranic. Vynalezením pletacích strojů nastal ve výrobě rukavic z úpletu velký rozmach.

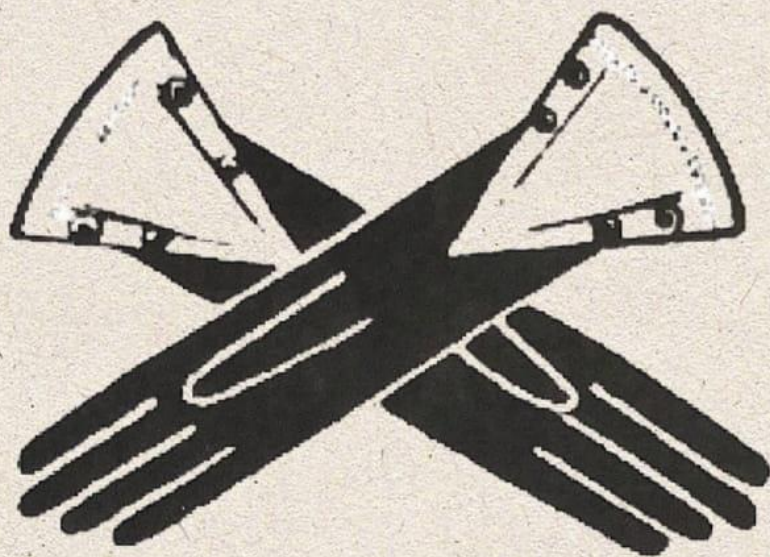
Počátek strojního pletení spadá do roku 1589, kdy William Lee zkonstruoval a vyrobil první stroj – ruční zátažný stávek. Přestože byl původně určen pro pletení punčoch, byl používán až do konce 19. století i pro pletení rukavic.

Nový postup výroby rukavic umožnil vynález jazýčkové jehly Angličana Towsenda z roku 1858, s jejímž použitím sestrojil Američan Lamb roku 1866 dvoulůžkový plochý pletací stroj. Na těchto strojích se upletla rukavice v celém svém tvaru, včetně prstů a to přenášením oček přímo na stroji.

Výroba jemnějších zátažných rukavic umožnil plochý zátažný stávek vynalezený roku 1868 Angličan Cottonem. Vzorovací možnosti tohoto stroje, používaného až do 60. let 20. století pro výrobu jemných dámských punčoch, byly rozšířeny roku 1905 o možnost výroby vzorů prolamovaných a roku 1908 žakárských prolamovaných vzorů. Současně byly používány také úplety z francouzských okrouhlých stávků. Tyto stroje byly již záhy překonány osnovními stávkou, umožňujícími vhodně volenou vazbou úpletu spolu s dokonalou úpravou splnit všechny požadavky kladené na úplety pro výrobu látkových stříhaných rukavic. Jednolůžkový osnovní stávek umožňoval výrobu velmi jemných úpletů. Jako materiál pouze se používala dlouhovlákněná česaná bavlna a pravé nebo umělé hedvábí.

Další pokrok ve výrobě úpletů pro výrobu rukavic přineslo použití dvoulůžkových osnovních stávků – simplexů. Bavlněný úplet v oboulícni atlasové vazbě byl po vyvážce a bělení nebo barvení z jedné strany pobroušen, čímž dostal vzhled jemného semiše. Simplexové rukavičky ovládaly výrobu rukavic téměř po celou první polovinu 20. století. Druhá polovina 20. století přinesla zvýšené požadavky na výrobu látkových rukavic pracovních, zejména pro zdravotnictví, potravinářský a rychle se rozvíjející elektrotechnický průmysl. Protože musel být z cenových důvodů pro tuto výrobu použit lacinější materiál, který nebylo možno zpracovávat na jemných osnovních strojích, byly pro výrobu rukavicových úpletů použity okrouhlé pletací stroje, zejména pak dvoulůžkové interlokové pletací stroje umožňující výrobu dostatečně jemných úpletů. Látkové rukavice ašských rukavičkářských firem kryly téměř celou celostátní výrobu a ve 30. letech představovaly více než polovinu celého exportu ašského textilního průmyslu. V roce 1937 vyvezly ašské firmy rukavice v hodnotě 145 mil. Kč. Ze sbírky ašského muzea, která obsahuje více než 26 500 vzorků, dovolujeme si vám představit alespoň malou ukázkou vzorků rukavic vyráběných ašskými firmami.

Asi rukavičkáři

Christian Baumgärtel & Söhne

Firma založena roku 1867. Výrobu látkových rukavic má v obchodním rejstříku zapsanu od roku 1908. Sídlo firmy bylo v Rozmarýnové ulici 1259, později v Saské 1951.

V roce 1947 byla začleněna do n.p. Tosta, který zde k 1.1.1949 výrobu ukončil.

Christian Baumgärtel & Söhne, Asch

Wirkwaren-, Strumpf- und Stoffhandschuhfabrik

Erzeugung aller einschlägigen Artikel

Gegründet 1867 ::: Telephon Nr. 43

Gebrüder Welker

Firma existovala již před rokem 1880. Jako veřejná obchodní společnost s předmětem podnikání ve výrobě stávkového zboží a rukavic byla zapsána od 29.4. 1904.

Tovární budova ve Vysoké ul. 1648 byla postavena v roce 1925. Do n.p. Tosta byla firma začleněna k 1.1.1948. V témže roce zde byla výroba ukončena.

Babyausstattungen, Kinderwäsche,
Damenwäsche, Brautschleier erzeugt

ROBERT WERNER

Stickerei u. Wäschefabrikation
ASCH, ROSMARINGASSE.

Stoffhandschuhfabrik
BRÜDER WELKER
Asch in Böhmen

Telefon 33 - Telegramme: Welker Asch CSR. - Gegründet 1880

EDUARD MÜLLER & CO., ASCH

Strick- und Wirkwarenfabrik

Max Eisenschimmel & Co.

Firma založena roku 1892. Výroba rukavic zapsána od roku 1904. Tovární budova firmy byla v Máněsově 1620. 31.5.1938 prodal Max Eisenschimmel firmu Albínu Dostovi.

MAX EISENSCHIMML & CO

TOVÁRNÍ STÁVKOVÝCH A PLETENÝCH RUKAVIC

STOFF- UND STRICKHANDSCHUH - FABRIKEN

MANUFACTURERS OF GLOVES IN WOVEN AND KNITTED MATERIAL

FABRIQUES DE GANTS DE TISSU ET DE GANTS TRICOTÉS.

ASCH, Č. S. R.

Věděli jste, že...

Dámy často rukavice kombinovaly s prsteny, čímž vytvářely elegantnější vzhled. Rukavičky si jako módní doplněk oblíbila prý především anglická královna Alžběta I., která si nechávala ty nejdražší kousky dovážet ze zahraničí. Později se nosily i rukavice parfémované?

Albin Dost

Firma působila od 1.6.1938, kdy ji Albin Dost zakoupil od Maxe Eisenschimmela. K 1.1.1946 byla začleněna do n.p. Tosta, který zde výrobu rukavic v roce 1948 ukončil a soustředil do budovy v Mánesově 1620 osnovní stávky z celé ašské oblasti.

Wilhelm Hering

Firma založena **1.10.1895** v Praze. Tovární výroba látkových rukavic jí byla povolena od 17.8.1895. Výrobní závod sídlil ve Vejpřtech. V Aši firma začala působit od roku 1913. V roce 1916 firma dostavěla tovární budovu v Kotkově 15 a od roku 1921 do Aše přemístilo sídlo firmy. K **1.1.1946** byla firma začleněna do n. p. Tosta, který zde výrobu rukavic v roce 1949 ukončil a zřídil zde školní závod Základní učňovské školy n.p. Tosta.

Heller & Askonas

Firma sídlila od roku 1909 na Okružní 1454. Vzhledem k židovskému původu majitelů byla firma roku 1942 zkonfiskována, zařízení bezúplatně rozdáno rukavičkářským firmám a v továrně byla zavedena výroba dílů pro letecký průmysl. Od roku 1959 patřila budova n.p. Tosta.

**HELLER &
ASKONAS**

Asch i. Böhm.

Fabriken aller
Arten gewirkter
und gestrickter
Handschuhe,
ferner kunstseidener
Damen- u.
Herren-Wäsche

Christian Prell

Firma založena roku 1909. Předmětem výroby v Tovární ulici 1428 byly látkové rukavice, punčochy a stávkové zboží. K 1.1.1948 byla firma začleněna do n.p. Tosta, který zde výrobu téhož roku ukončil.

Maison fondée en 1909

ESTABLISHED 1909

Casa fundada en 1909

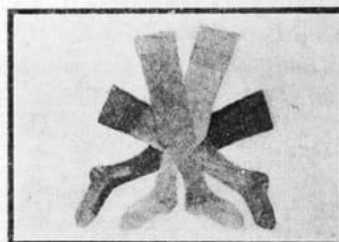
C. PRELL, Aš-Asch i. B.

MANUFACTURER OF FABRIC GLOVES AND HOSIERY

Fabric Gloves, Glove
Fabrics, Silk and Cotton
Knitted Goods, Silk and
Lisle Hose

SPECIALITY:
Washable Silk Hose
„TRAMASIN“
Trade Mark

FABRICANT DE: Gants d'Étoffe, Étoffes pour Gants, Tricotages en Soie et Coton, Bas de Soie et de Fil d'Écosse.

FABRICANTE DE: Guantes Tejidos, Tejidos para Guantes, Tejidos de Punto de Seda y de Algodón, Medias de Seda y de Hilo de Escocia.

*SPECIALITÉ: Bas de Soie lavable
Marque: „TRAMASIN“.*

»TRAMASIN«
Trade Mark

ESPECIALIDAD: Medias de Seda lavable
Marca: „TRAMASIN“.

G.A. Daniel & Co

Firma založena k 1.1.1922 jako veřejná obchodní společnost. Sídlo firmy Polní 1984. K 1.1.1947 byla začleněna do n.p. Tosta, který zde k 1.1.1949 výrobu rukavic ukončil.

Hermann Weissbrod

Firma založena roku 1929 v Mokřinách 89. Od roku 1938 působila v zakoupené budově továrny na Chebské ulici 27. V roce 1943 zde byla umístěna zbrojní výroba firmy ABA Berlín. K 1.1.1947 byla firma začleněna do n.p. Tosta.

HERMANN WEISSBROD · ASCH 2 **STOFFHANDSCHUH- UND WIRKWARENFABRIK**

Briefanschrift: Hermann Weissbrod, Asch 2 (Nassengrub) ČSR.

Telegramm-Adresse: Weissbrod Asch 2 - Telefon Nummer 482

Bahnstation: Asch, bayrischer Bahnhof

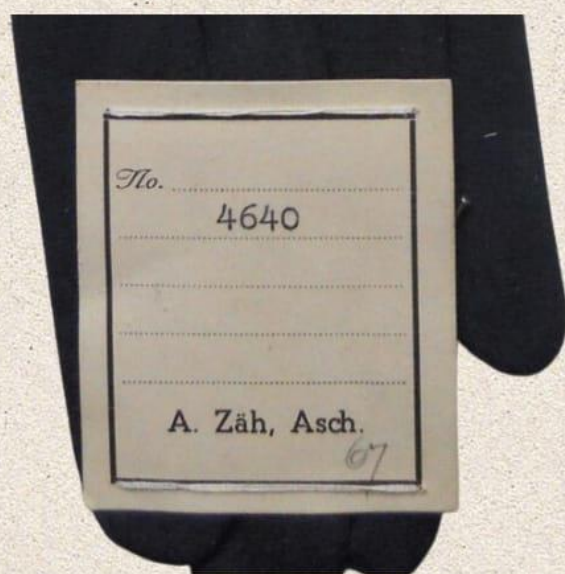

Zaměstnanci firmy Weissbrod 1946

August Zäh

Firma v obchodním rejstříku zapsána 28.3. 1931 s předmětem výroby látkových rukavic, punčoch a stávkového zboží. Budova firmy v Nedbalově ulici 1702 byla postavena roku 1926. Firma byla začleněna do n.p. Tosta k 1.1.1947. Po zrušení výroby rukavic byl v budově od roku 1949 internát učňů n.p. Tosta.

VÍTE?

že se poddajné a elegantní rukavice vyráběly v Irsku z kůže dosud nenarozených telátek. Byly tak jemné, že se mohly ukládat do skořápky vlašského ořechu.

Christian Fischer's Söhne

Byla největším výrobcem pletených výrobků v Aši. Jako rok jejího založení je uváděn rok 1795. Firma vlastnila pletárnu, přádelnu, barevnu a továrnu na výrobu krajek a vyráběla široký sortiment výrobků včetně látkových rukavic.

Maison fondée en 1795

Established 1795

Casa fundada en 1795

CHRIST. FISCHER'S SÖHNE AŠ - ASCH (Czechoslovakia)

COTTON SPINNING, THROWING and WEAVING
MILLS, DYEING WORK, HOSIERY FACTORY

TELEGRAMS:

Télégrammes: **Fischers Söhne Asch**
Telegramas:

BANKERS: Banques: Bancas:
BÖHMISCHE UNIONBANK Filiale ASCH
BÖHMISCHE ESCOMPTEBANK u. CREDITANSTALT Fil. ASCH
BANK FÜR HANDEL U. INDUSTRIE, vorm. LÄNDERBANK
Filiale ASCH

PRODUCTS OF THE SPINNING & THROWING MILL: Cotton Yarns and Threads, Nos. 8—50 (English), Carded Yarns, Dyed Yarns, Single and Double Coloured Twist Yarns.

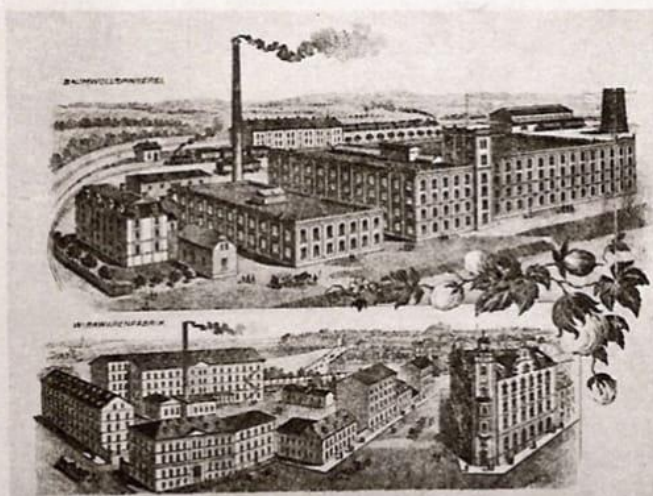
PRODUCTS OF THE HOSIERY FACTORY: Hose and Half-Hose in Cotton and Standard Qualities from the Cheapest to the Finest Execution. Plain and Jacquard Children's Socks. Knitted Goods of Cotton, Wool, Half-Wool and Artificial Silk: Directoire Knickers, Shirts, Pants, Children's Combinations and other Ladies', Gent's and Children's Underwear. Bathing Costumes.

PRODUCTS OF THE WEAVING MILL: Fashionable and Sporting Shawls for Ladies, Gentlemen and Children, Towels.

Produits de la Filature et Retordage: Fils de Coton et Fils Retors Nos. 8-50 (anglais), Fils Cardés, Fils Teints, Fils Jaspés et Fils Moulinés.

Produits de la Fabrique de Bonneterie: Bas et Chaussettes Genres Coton et Standard, Chaussettes pour Enfants, Unies et Façonnées Jacquard, Articles Tricotés en Coton, Laine, Mi-Laine et Soie Artificielle (Directoire Knickers, Chemises, Combinations pour Enfants et autre Lingerie tricotée pour Dames, Hommes et Enfants. Costumes de Bain.

Produits de la Tisseranderie: Châles Nouveautés et de Sport pour Dames, Hommes et Enfants, Essuie-mains.

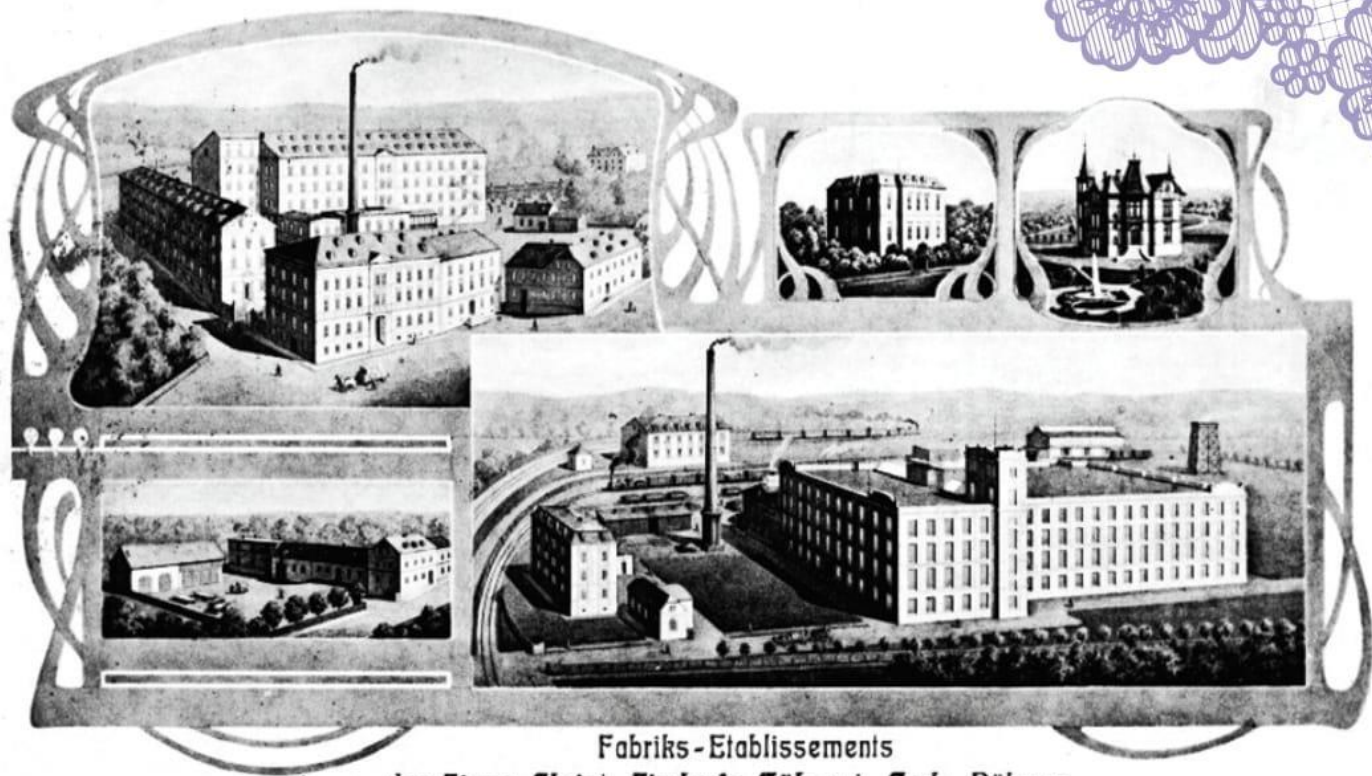

Articulos de la Hilatura y de la Retorcadura: Hilos y Retorcidos de Algodón Nos. 8-50 (inglés), Hilos Cardados, Hilos Teñidos, Hilos Jaspados y Hilos Molinados.

Articulos de la Calcería: Medias y Calcetinas (Algodón y Standard) Calcetinas para Niños, Lisos y Jacquard, Articulos de Punto en Algodón, Lana, Media-Lana y Seda Artificial (Directoire Knickers Camisas, Combinations, para Niños) y otras Ropas de Punto para Señoras, Hombres y Niños. Trajes para Baño.

Articulos Tejidos: Chales Novedades y para Esporte, para Señoras, Hombres y Niños, Toallas.

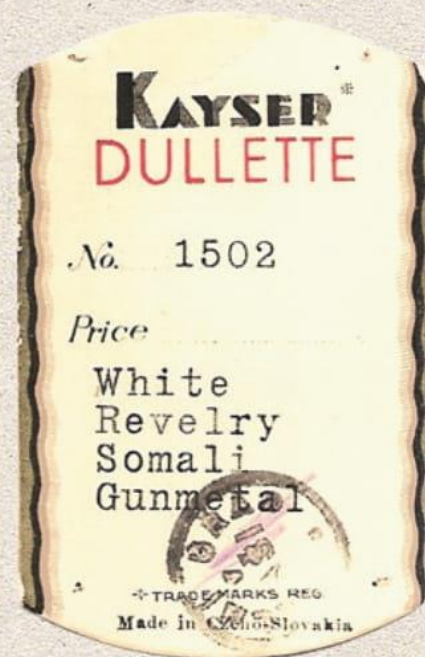
Erzeugnisse der Spinnerei und Zwirnerie: Baun.wollgarne und Zwirne von No. 8—50 (englisch), Streichgarne, Farbgarne, Jaspés und Moulinés. — **Erzeugnisse der Strumpf- und Wirkwaren-Fabrik:** Strümpfe und Socken von der billigsten bis zur feinsten Ausführung in Cotton und Standardware. Glatte und Jacquard Kinder-Sockenl. Tricotwaren in Baumwolle, Wolle, Halbwole und Kunstseide, Schlupfhosen, Hemden, Unterhosen, Kinderkombinationen sowie andere Tricot-Unterwäsche für Damen, Herren und Kinder. Badekostüme. — **Erzeugnisse der Weberei:** Shawls für Damen, Herren und Kinder in Mode- und Sportausführung, Schultertücher, Handtücher.

Fabriks-Etablissements
 der Firma Christ. Fischer's Söhne i. Asch, Böhmen,
 :: Baumwollspinnerei, Strumpf- u. Wirkwarenfabrik. ::

Julius Kayser

Firma založená v r. 1879
 v USA, v New Yorku původně
 na bavlněné, později na hedvábné
 rukavice. Firma si nechala šít rukavice
 u některé z ašských firem, na etiketě
 rukavice „Made in Czechoslovakia”

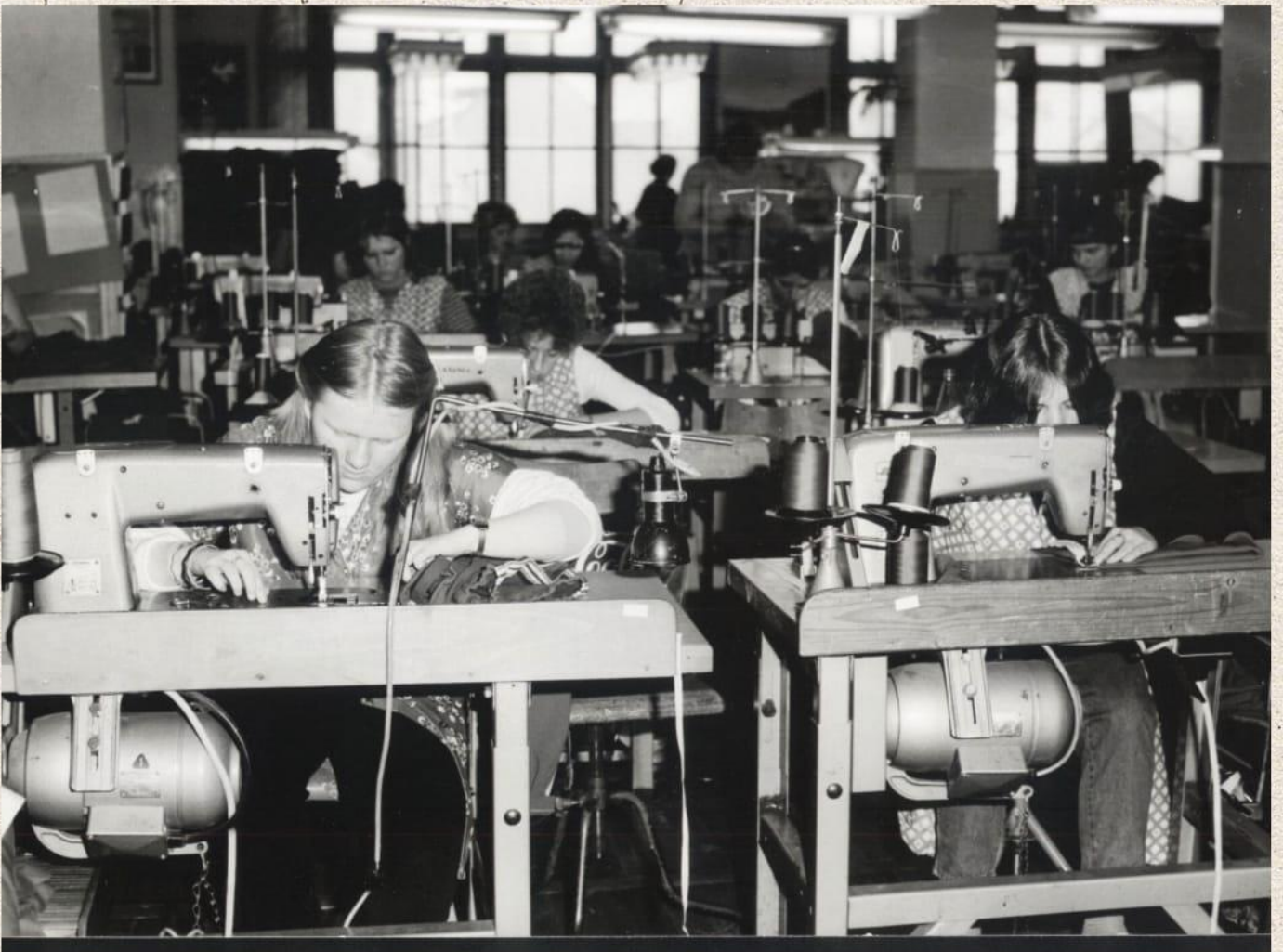
Tosta n. p.

Podnik založen v roce 1946. Do nového podniku byly začleněny rukavičkářské firmy: Wilhelm Hering, Albin Dost, Christian Fischer's Söhne, G.A. Daniel & CO, Christian Baumgärtel a synové, Hermann Weissbrod, Augusta Zäh, Gebrüder Welker, a Christian Prell.

V letech 1948-1949 soustředil n.p. Tosta veškerou výrobu látkových rukavic do budovy firmy Weissbrod na Chebské ulici, v roce 1954 do budovy bývalé pletárny v Sadové ulici a v 90. letech 20.stol. zpět do opravené budovy na Chebské ulici.

Během rozpadu n.p. Tosta zůstala výroba rukavic nadále její součástí a až při zahájení likvidace podniku se stala od 1.8.1996 součástí s.r.o. Tostex.

Tostex s.r.o.

Společnost Tostex Aš vznikla 1.8. 1996, kdy převzala výrobní program od firmy Tosta Aš. Výroba rukavic byla soustředěna v budově firmy Weissbrod na Chebské ulici v Aši. Kromě společenských rukavic se zde šily i rukavice pro zdravotnický, automobilový, elektrotechnický a potravinářský průmysl. Firma skončila svoji činnost v roce 2019.

Glovex

Na tom, že v Aši výroba rukavic dodnes nezanikla má svůj podíl firma Glovex s.r.o. založená v roce 1997.

Svoji konfekci má v Nádražní ulici 27.

Firma vyrábí převážně rukavice pracovní, jejíž podíl je 90% výroby, v menším množství rukavice vycházkové. Jedná se o pracovní pomůcky pro strojírenský, potravinářský a zdravotnický průmysl.

Dále vložky do rukavic pro hasiče a gumárenský průmysl. Firma Glovex také dodává své rukavice do restaurací Zdeňka Pohlreicha, dále pro čokoládovny Nestlé, bižuterii Jablonec, pro Řád maltézských rytířů, Hradní stráž, námořníky a pro rozhodčí na biliard a kulečnick.

Materiál pro rukavice je bavlna nebo směsový materiál vyráběný ve firmách Jitex Písek, Loboda Habartov, nebo se dovážejí z Německa. Největším odběratelem je německá firma Mutex (85%), která rukavice dodává do zdravotnictví.

Víte, že...

Naše textilní muzeum se pyšní rekordem
v **České knize rekordů**
za největší sbírku rukavic s úctyhodným
počtem kusů

26 563

